

N:o 7.

Af herr **P. Waldenström**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till ändring af § 14 riksdagsordningen.

Vid föregående riksdag väckte jag en motion (n:o 21) om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående utvidgning af den politiska rösträtten. Den föll visserligen då i kammaren, men endast med en röst. Detta gifver mig hopp, att den nu — så väsentligt förändrad kammarens sammansättning är — skall, upprepad, vinna kammarens bifall.

Att slå döförat till för det alltjemt växande krafvet på den politiska rösträttens utsträckning anser jag fortfarande både orätt och oklokt. De myndige medborgare, som för närvarande sakna politisk rösträtt, äro till stor del — ja största delen — förståndige, sansade och redbara personer, för hvilkas uteslutande från allt inflytande på de politiska angelägenheterna man icke har något rimligt skäl. Enligt den senaste valstatistiken (af år 1885) funnos bland de *icke* röstberättigade

Civile, kommunale o. d. tjänstemän	549
Officerare	166
Underofficerare, manskap	3,058
Prester	200
Folkskolelärare och klockare	1,536
Andre lärare, läkare o. d.	398
Egare af jordbruks- eller annan fastighet	71,397
(af dem 18,477, som egde fastighet af värde från 700 intill 1,000 kronor)	
Arrendatorer af jordbruksfastighet	27,104
(af dem 5,966, som arrenderade egendom till värde af 3,000—6,000 kronor, samt 6,634, som på mindre än 5 år arrenderade egendom till värde af 6,000 kronor och deröfver)	
Sjökaptenar och styrmän	2,023
Handtverkare och dylika näringsidkare	17,119 o. s. v.

I ofvan angifna tal äro *icke* de medräknade, som saknat rösträtt till följd af försummad betalning af kommunalutskylder, utan endast sådana, som saknat den derför, att de icke nått strecket.

Antalet fabriks- och handtverksarbetare, som samtidigt af samma anledning saknade rösträtt, utgjorde ett antal af 34,844
Antalet öfrige arbetare utan rösträtt 62,385

Det kan enligt mitt förmenande icke vara rätt att förvägra alla dessa allt deltagande i det politiska lifvet. En utsträckning af den politiska rösträtten synes därför vara af rättvisa påkallad. Men hvad som rättvist är, det är alltid klokt. Att såsom politiskt omyndige från valrätt utesluta hederliga medborgare för det att de icke hafva en viss inkomst eller egendom, det förbittrar sinnena, det väcker misstroende mellan de olika samhällslagren, det skärper klasshatet och försvårar därför med hvarje år en lugn och lycklig lösning af den viktiga frågan. Anspråken drifvas allt mer och mer upp, och den som från början skulle hafva nöjt sig med någonting rimligt, blir genom det orättvisa motståndet orimlig i sina fordringar.

Huru långt den politiska rösträtten bör utsträckas, det tror jag mig lika litet nu som i fjor kunna säga. Det torde ock för den enskilde riksdagsmannen blifva omöjligt att formulera ett sådant förslag, som kunde hafva utsigt att vinna Riksdagens bifall. Äfven de, som på sitt program skrifvit »*allmän* rösträtt», mena i sjelfva verket icke, hvad orden innebära. Alltid måste gränser dragas upp. Men så snart en gräns drages, är rösträtten inskränkt, och då stå vi inför den svåra frågan igen, *hvad* som skall vara gräns mellan röstberättigade och icke röstberättigade.

Med anledning af dessa och flera andra skäl, som under diskussionen förlidet år i kammaren af olika talare framhöllos, tager jag mig friheten att föreslå,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t hemställa, att Kongl. Maj:t ville låta utarbeta samt för Riksdagen till grundlagsenlig behandling framlägga förslag till sådana ändringar i § 14 riksdagsordningen, som kunna motsvara rättvisa kraf på utsträckning af den politiska valrätten.

Stockholm den 23 januari 1891.

P. Waldenström.